

## **”Regeringen måste sluta ta av biståndspengarna” Debattartikel i Svenska Dagbladet 2017-01-10**

Sverige ska värna asylrätten och ha ett solidariskt och humant flyktingmottagande. Men det får inte bekostas av minskat bistånd till världens fattiga. Regeringen bör förklara sitt agerande och sluta urholka biståndet, skriver sex biståndsorganisationer.

Som en av världens största och mest tongivande biståndsnationer är Sverige en viktig förebild. Glädjande nog säger sig regeringen stå upp för biståndets globala principer. Senast i november gjorde ministern för internationellt utvecklingssamarbete och klimat, Isabella Lövin, ett bejublat framträdande vid FN:s högnivåmöte i Nairobi där hon betonade vikten av att värna biståndet och dess faktiska syfte.

Ett problem är emellertid att regeringen samtidigt använder biståndsmedel till utgifter som inte syftar till att minska fattigdom i låg- och medelinkomstländer, och därmed inte bidrar till Sveriges biståndsmål. De gör så kallade avräkningar. Kritik mot majoriteten av avräkningarna har länge förts fram av civilsamhällesorganisationer som arbetar med fattigdomsbekämpning och mänskliga rättigheter. Även Riksrevisionen har kritiserat avräkningarna för att de försvårar en långsiktig planering av biståndet. Till allra största del består avräkningarna av kostnader för flyktingmottagande i Sverige, som sedan mitten av 90-talet har bekostats med 66 miljarder kronor från biståndet. Nästa år väntas siffran landa på till 8,1 miljarder eller 18 procent av biståndsbudgeten.

**Civilsamhällets kritik** har inte handlat om flyktingmottagandet. Sverige ska värna asylrätten och vi är starkt kritiska mot de lagar som hindrar människor från att utöva den rätten. Det är också självklart att ett bra asylmottagande kostar. Men när kostnaden tas från biståndet drabbas arbetet för demokrati, konfliktförebyggande och minskad fattigdom.

Sveriges avräkningar från biståndet blir allt större, men det har visat sig vara svårt att ta reda på orsaken. Hittills har regeringens förklaring varit att ökningen beror på att antalet asylsökande ökat. Men detta är bara en del av förklaringen och gäller främst de allra senaste åren. En ny rapport som skribenten och biståndsexperten Staffan Landin har tagit fram på uppdrag av Concord Sverige visar att det finns flera frågetecken kring regeringens sätt att rapportera och förklara avräkningarna.

**1. Avräkningarna ökar mer än antalet asylsökande.** Mellan 2006 och 2016 ökade antalet flyktingar som kom till Sverige med 72 procent. Under samma period steg de avräkningar som togs från biståndet med 533

procent. Enligt rapporten kan endast en tredjedel av ökningen i avräkningarna tillskrivas fler flyktingar.

Vad som ligger bakom de ökade avräkningarna är enligt rapporten oklart och har inte gått att granska. Under alliansregeringen fördubblades den genomsnittliga avräkningen per asylsökande jämfört med den socialdemokratiska regeringen innan och under nuvarande regering är den tre gånger högre än på Göran Perssons tid.

**2. Regeringen frångår DAC-reglerna.** Inget land har under de senaste fem åren gjort större avräkningar från biståndet för inhemska kostnader för flyktingmottagande än Sverige. Regeringen hävdar att avräkningarna följer de regler som utformats av OECD:s biståndskommitté DAC. Men enligt rapporten är minst en femtedel oförenliga med vad som får rapporteras som bistånd. Bland annat har det svenska biståndet bekostat löner, lokaler och it/systemutveckling hos Migrationsverket.

Mot bakgrund av framför allt Riksrevisionens kritik mot avräkningarna meddelade regeringen nyligen att den ska se över modellen som används för beräkning av asylkostnader. Regeringen avser också att framöver redogöra för de faktiska asylkostnader som redovisas till DAC, något som hittills alltså inte gjorts. Vi välkomnar regeringens översyn men anser att den kan ta fler steg än så:

- **Regeringen bör helt sluta att göra avräkningar för flyktingmottagande från biståndet.** Sverige ska ha ett humant och solidariskt flyktingmottagande, men det ska inte bekostas av biståndet.
- **Givet att avräkningar sker så bör regeringen öka transparensen och redovisa öppet** vad de svenska avräkningarna består av, inte bara i framtiden utan också historiskt. Regeringen bör även förtydliga hur avräkningarna förhåller sig till riksdagens mål för svenskt bistånd om att ”skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck”.
- **Regeringen bör verka för att DAC ändrar reglerna** för vilka avräkningar som får göras från biståndet. Just nu pågår inom DAC en översyn av regelverket, med anledning av att DAC-länderna tolkar detta olika. Vi uppmanar regeringen att inom denna pågående process driva på för ett mer restriktivt regelverk. Nuvarande regler strider mot de internationella principerna om ett effektivt bistånd som Sveriges regering säger sig värna.

**Biståndet behövs**, i dag mer än någonsin. Antalet väpnade konflikter ökar och fler människor än någonsin är på flykt undan konflikter och förföljelse. Över 125 miljoner är i behov av katastrofhjälp. I de åtaganden

världen gjort för att skapa en bättre framtid är ett långsiktigt och pålitligt - bistånd centralt för att vända trenden.

**Bo Forsberg**, generalsekreterare Diakonia

**Lisa Sjöblom**, generalsekreterare Forum Syd

**Ann Svensén**, generalsekreterare  
Individuell Människohjälp

**Anna-Karin Johansson**, general-  
sekreterare Svenska Afghanistankommittén

**Erik Lysén**, internationell chef Svenska kyrkan

**Kristina Henschen**, kanslichef Union To Union

**Medlemmar i Concord Sveriges Aid Watch-arbetsgrupp**